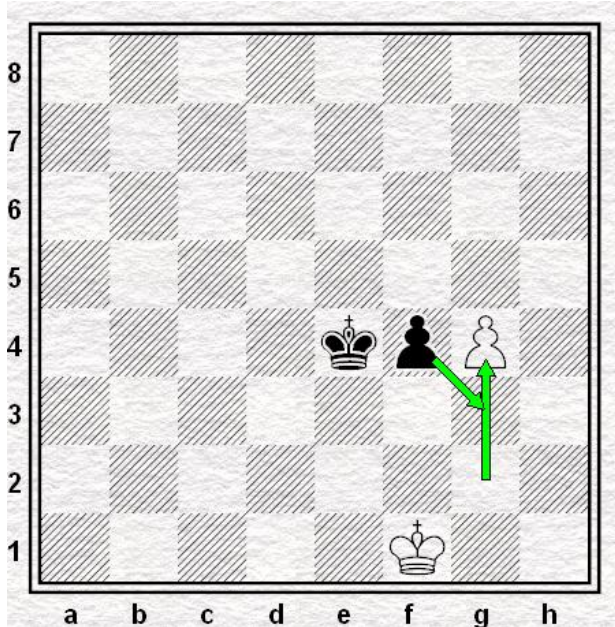

Bijzondere zetten

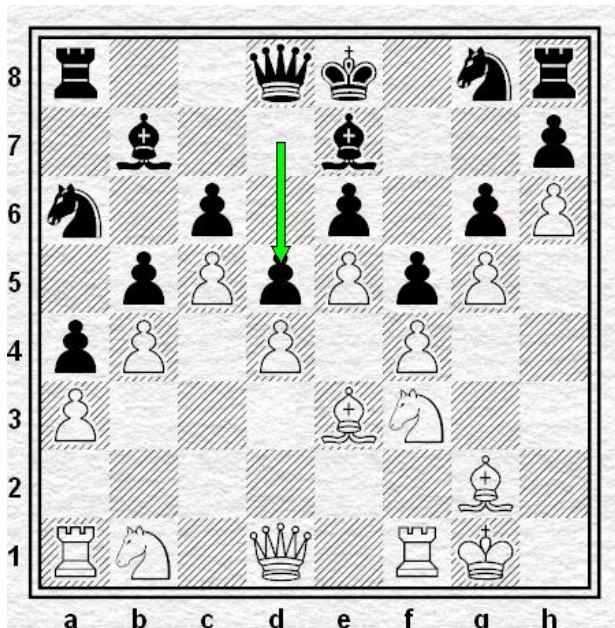
En passant slaan

In de vorige les hebben we geleerd dat de pionnen vanuit de beginstand twee stapjes mogen. Met het veld dat de pion overslaat is iets bijzonders aan de hand. Kijk maar eens naar de stelling hieronder.

De witte pion springt over veld g3

Wit speelt de pion van g2 naar g4. De pionnen staan nu naast elkaar. Als wit de pion één stapje vooruit had gezet namelijk van g2 naar g3, dan had zwart de pion kunnen slaan. Dat mag nu ook! Dit heet 'en passant' slaan. Je spreekt het uit als 'an passan'. Dat is Frans voor in het voorbijgaan slaan. Alleen een pion die zojuist twee stapjes heeft gezet, mag zo geslagen worden en dat mag alleen direct de volgende zet. Je mag dus NIET eerst een andere zet doen en de pion die gepasseerd is dan alsnog slaan.

Wit mag 'en passant' slaan

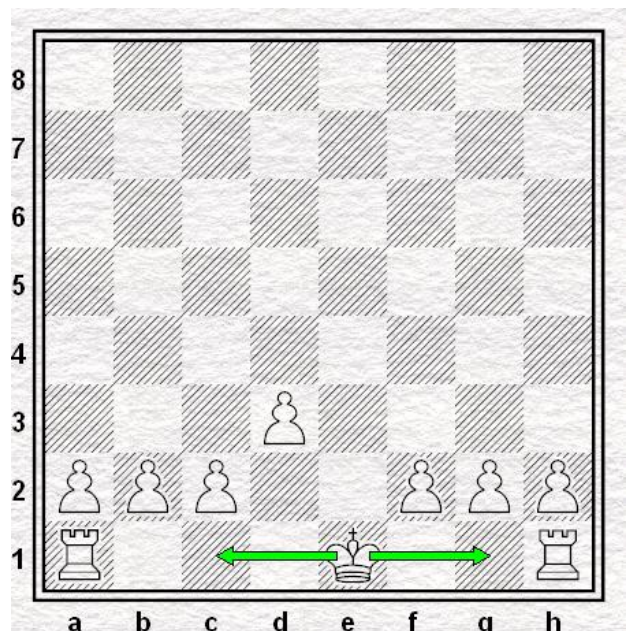
Dit is best een moeilijke spelregel, die je snel vergeet. Dat is niet zo heel erg. En passant slaan komt maar af en toe voor in een schaakpartij. Deze regel is bedacht omdat anders alle pionnen elkaar kunnen passeren. Dan is het een saai spelletje. In de laatste stelling heeft zwart de pion op de d-lijn twee vooruit geschoven. Alle pionnen zijn nu tegen elkaar aangeschoven. Wit mag nu de pion op d5 'en passant' slaan. De witte pion van e5 of c5 slaat de pion van zwart alsof hij maar één stapje heeft gedaan. De witte pion komt dan op d6.

Rokade

We gaan je nog een bijzondere zet leren. Deze zet heeft rokeren. Daarbij horen lastige regels. Het is belangrijk dat je die goed weet. Want je hebt al geleerd dat je de partij verloren hebt als je schaakmat staat. Dat is als jouw Koning schaak staat en je geen zet meer kan doen, zodat je niet meer schaak staat. De Koning is dus een erg belangrijk schaakstuk en die kan je het beste op een veilige plek zetten.

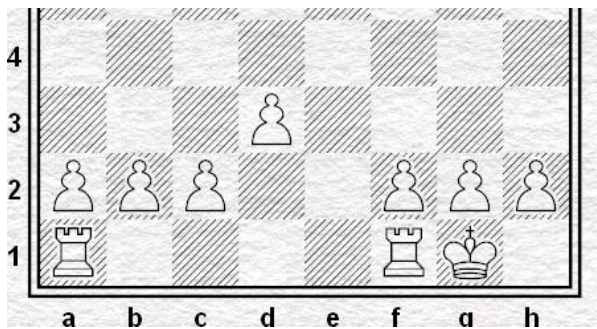
In het Engels heet rokeren 'castle'. Dat betekent kasteel. Rokeren is dus de Koning in een soort kasteel zetten.

Rokeren gaat als volgt: De Koning gaat twee stapjes opzij en de Toren gaat over de Koning heen. Dit allemaal in één zet.

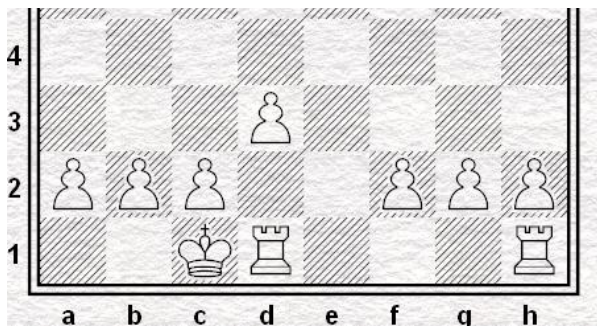

De korte en de lange rokade

In bovenstaande stelling kan wit op twee manieren rokeren. Als de Koning naar g1 gaat, noemen we dat de korte rokade. Gaat de Koning naar c1, dan heet dat de lange rokade.

De korte rokade

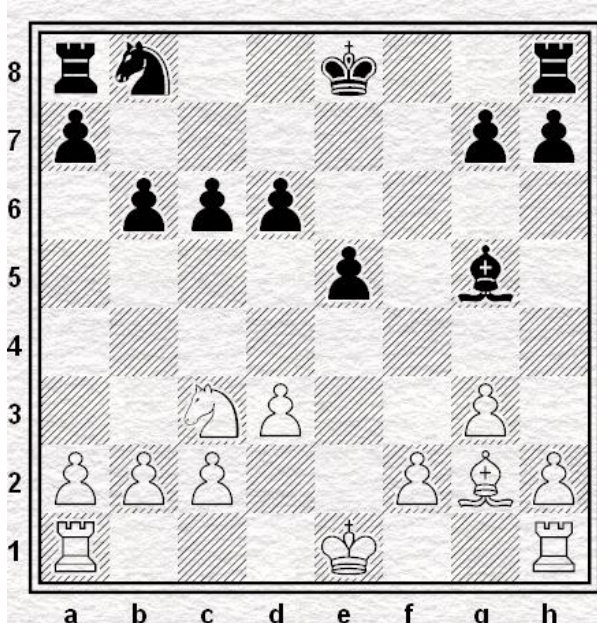

De lange rokade

Er zijn veel regels wanneer je NIET rokeren mag:

- Je mag NIET rokeren als de koning schaak staat.
- Je mag NIET rokeren als de koning na de rokade schaak staat.
- Je mag NIET rokeren als de koning schaak staat op het veld waarover de koning heen stapt.
- Je mag NIET rokeren als de Koning of de Toren waarmee je rokeert al bewogen hebben. Ook al staan ze intussen weer op dezelfde plek.
- Je mag NIET rokeren als er tussen de Koning en de Toren waarmee je wilt rokeren nog stukken staan.

Dat zijn veel regels hè? Laten we dat even oefenen.

Oefening 1: Mag wit rokeren? Mag zwart rokeren?

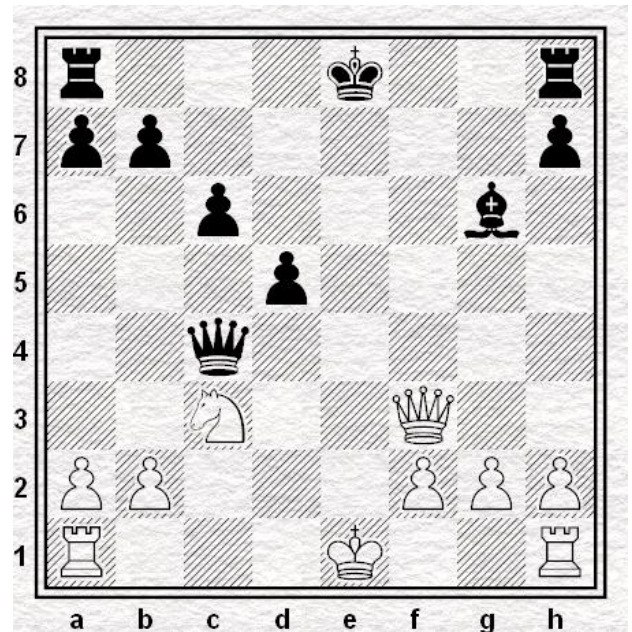
Kijk bij deze oefeningen steeds:

Mag wit kort rokeren?

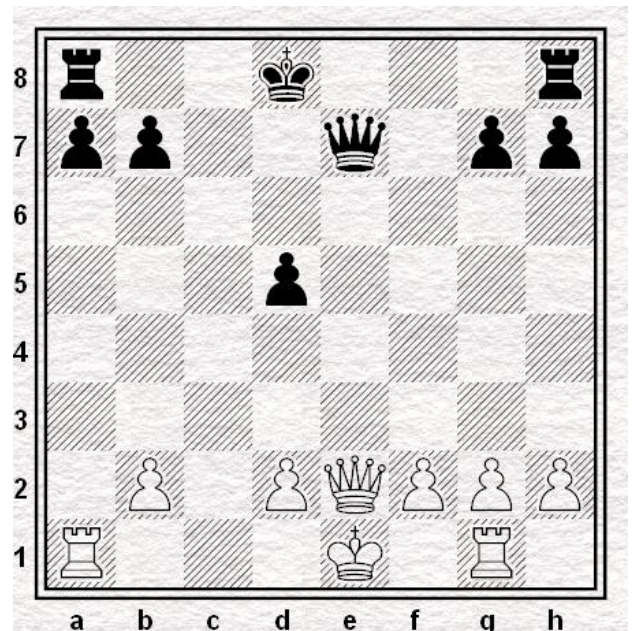
Mag wit lang rokeren?

Mag zwart kort rokeren?

Mag zwart lang rokeren?

Oefening 2: Mag wit rokeren? Mag zwart rokeren?

Oefening 3: Mag wit rokeren? Mag zwart rokeren?

O oplossingen:

Oefening 1. Wit: kort mag; lang niet want Lg5 kijkt naar c1.

Zwart: kort mag; lang niet, want er staat nog een Paard op b8.

Oefening 2. Wit: kort mag niet, want Dc4 kijkt naar f1; lang mag wel, want Lg6 kijkt naar b1. Dat is geen schaak. De witte Koning komt na de rokade op c1. Zwart: kort mag niet, want Df3 kijkt naar f8; lang mag wel.

Oefening 3. Wit: kort rokeren niet, want de Toren is al verzet; lang rokeren mag wel, maar verstandig is dat niet, want zwart kan dan met De7 slaan op e2. Zwart: de Koning heeft al een keer gezet van e8 naar d8, dus rokeren mag niet meer.